

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ทราบกันทั่วไปว่า ประเทศที่เจริญส่วนใหญ่จะมีลักษณะ เป็นประเทศอุตสาหกรรม ควบคู่กับประเทศกึ่งพัฒนาซึ่งมีลักษณะ เป็นประเทศเกษตรกรรม ต่างก็พยายามพัฒนาประเทศของตนทั้งทาง เศรษฐกิจและสังคมโดยวิธีการ เทคโนโลยีสมัยใหม่ ในการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตแบบ เกษตรกรรมเป็นแบบอุตสาหกรรม ให้เจริญทัดเทียมกับประเทศที่เจริญทางตะวันตก ซึ่งส่วนใหญ่ได้ใช้วิธีการที่เรียกว่า "สร้างความเป็นอุตสาหกรรม"

(Industrialization) ซึ่งเป็นการพยายามหาทางปรับปรุงให้ประชากรแปรสภาพจาก ผู้บริโภคอย่าง เกือบ มาเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภค ทันทีสภาพการผลิตของประเทศจากที่พึ่งพา เกษตรกรรมอย่าง เกือบไปสู่อุตสาหกรรมควบ กล่าวคือ จะต้องพยายามสร้างคนอุตสาหกรรม (Industrial man) ใหม่จำนวนมากขึ้น

ประเทศไทยนับว่าเป็นประเทศหนึ่งที่กำลังอยู่ในขบวนการนี้ด้วย ดังจะเห็นได้จาก การที่ประเทศไทยได้มีการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ซึ่งได้เริ่มใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๔ นับเป็นเวลา ๑๐ กว่าปีมาแล้ว และผลจากการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติทั้ง ๒ ฉบับ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและสังคมเป็นอันมาก กล่าวคือ ในระยะของแผนพัฒนา ฉบับที่ ๒ (๒๕๑๐ - ๒๕๑๔) การอุตสาหกรรมของประเทศได้พัฒนาขยายตัวเพิ่มขึ้น มูลค่าเพิ่ม ของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้สูงขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๑๑.๕ ต่อปี สูงกว่าอัตราการเพิ่มของรายได้ ประชาชาติซึ่งเฉลี่ยร้อยละ ๗.๒ ต่อปี ซึ่งสัดส่วนของรายได้ในสาขาอุตสาหกรรมเทียบกับมวลรวม ผลิตภัณฑ์ประชาชาติได้เปลี่ยนแปลงจากเดิมคือ ในปี ๒๕๐๕ สัดส่วนรายได้ของอุตสาหกรรมคิดเป็น

๑ ธีร พูนสวัสดิ์ "การพัฒนาแรงงานทางอุตสาหกรรม" แรงงานสัมพันธ์ ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐ โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์ พระนคร หน้า ๑๓

๒ สำนักงานสภาพัฒนาการ เศรษฐกิจแห่งชาติ แผนพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (๒๕๑๔ - ๒๕๑๘) หน้า ๒๗๓

ร้อยละ ๑๕.๕ ของมวลรวมผลิตภัณฑ์ประชาชาติ สำหรับปี ๒๕๑๔ สัดส่วนรายได้นี้ได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๑๗.๒ นอกจากนี้การขยายตัวในทางอุตสาหกรรมได้เพิ่มการจ้างงานเพิ่มขึ้นปีละประมาณ ๒๐,๐๐๐ คน ในปี ๒๕๑๔ แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ มีจำนวนประมาณ ๗๕๐,๐๐๐ คน หรือประมาณร้อยละ ๕ ของแรงงานทั้งหมด แรงงานในวงเกษตรไถ่ลดลงจาก ๘๐% ในปี ๒๕๐๘ เป็น ๗๖% ในปี ๒๕๑๔ ซึ่งคาดว่าแรงงานก้นเกษตรจะถูกถ่ายเทเข้ามายังอุตสาหกรรมมากขึ้น^๑ นอกจากนี้จำนวนโรงงานที่จดทะเบียนไว้กับกระทรวงอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละประมาณ ๒,๓๐๐ โรง ในปี ๒๕๐๘ มีจำนวนโรงงาน ๘๑,๒๑๒ โรง และเพิ่มเป็นประมาณ ๘๓,๐๐๐ โรง ในปี ๒๕๑๔ จะเห็นได้ว่าการอุตสาหกรรมของไทยนับตั้งแต่ได้มีแผนพัฒนาประเทศเป็นต้นมา ได้มีการพัฒนาจากระบบอุตสาหกรรมขนาดครอบครัวมาเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ อาทิเช่น อุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้าง อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล เป็นต้น ซึ่งก่อให้เกิดความต้องการแรงงานทางช่างฝีมือเพื่อใช้ในงานอุตสาหกรรมมากขึ้น

แต่อย่างไรก็ตาม การพัฒนาอุตสาหกรรมของไทย ยังหาได้พัฒนาก้าวหน้าไปมากเท่าที่ควรไม่ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ อาทิเช่น สภาพสังคมของไทยซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางก้นเกษตรกรรม ระดับการศึกษาของประชากรวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและค่านิยมยังเป็นแบบดั้งเดิม ตลอดจนทรัพยากรของประเทศยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งนับว่ามีความสำคัญมากในการพัฒนาอุตสาหกรรม เพราะงานอุตสาหกรรมย่อมต้องการแรงงานที่มีความรู้ความชำนาญงาน (skill) พอสมควร เพื่อผลิตสินค้าอุตสาหกรรมใหม่คุณภาพสูง แต่เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานที่ได้จากแรงงานเกษตร

^๑ สุวิทย์ จงเจริญ "ปัญหาแรงงานกับการวางแผนพัฒนากำลังคนของประเทศไทย"

แรงงานสัมพันธ์ ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๑๐ หน้า ๕๕

^๒ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ เรื่องเดิม หน้า ๒๓๔

^๓ สุวิทย์ จงเจริญ เรื่องเดิม หน้า ๕๖

ซึ่งอพยพจากชนบทเข้ามาทำงานทำในเมือง^๖ โดยทั่วไปแรงงานเหล่านี้มีอยู่ ๒ ประเภท คือ แรงงานที่ขอมบังคับตัวอยู่ในงานอุตสาหกรรมเพียงชั่วระยะเวลาหนึ่ง อาจเป็นหนึ่งหรือสองปี เมื่อครบกำหนดก็จะหวนกลับไปสู่เกษตรกรรมอีกสักหนึ่ง และจะไม่หวนกลับมาสู่งานอุตสาหกรรมเดิม แต่จะพยายามดิ้นรนไปสู่อุตสาหกรรมอื่น ๆ เรียกแรงงานประเภทนี้ว่า "target workers" และแรงงานที่ทำงานอุตสาหกรรมอยู่แต่ไม่ยอมตั้งถิ่นฐานเดิมทางเกษตร การอยู่ในอุตสาหกรรมมีระยะเวลายาวนานกว่าพวกแรก เพราะถือว่าอุตสาหกรรมเป็นงานประจำ ยิ่งคงไป ๆ มา ๆ อยู่ระหว่างอุตสาหกรรมกับเกษตรกรรม โดยมีความผูกพันทางครอบครัวอยู่กับงานเกษตรกรรม เช่น มีภรรยาหรือบิดามารดาที่พึ่ง ทำงานเกษตรในขณะที่ตัวเขาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เรียกแรงงานประเภทนี้ว่า "Industrial bachelor" แรงงานทั้ง ๒ ประเภทนี้ จัดได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของแรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาการเข้าออกงาน (Labor turn over) การพัฒนาอุตสาหกรรมจึงต้องพยายามดึงแรงงานทั้งสองประเภทนี้ให้กลายเป็นแรงงานที่ผูกพันอยู่กับอุตสาหกรรมโดยแท้ (committed worker) คือเป็นแรงงานอุตสาหกรรมที่แยกออกมาอย่างเด็ดขาดจากการเป็นเกษตรกรรม^๗ ประกอบกับลักษณะการปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพที่ใฝ่มือและแรงงานช่างฝีมือของคนไทยว่าเป็นงานที่ไม่ดีเกียรติหรืองานต่ำ^๘ คนส่วนใหญ่นิยมทำงานราชการหรืองานในสำนักงานและงานธุรกิจการค้ามากกว่างานในโรงงาน^๙ จึงค่านิยมต่าง ๆ เหล่านี้นับว่าเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมทางหนึ่งของประเทศไทยด้วย

^๖ ปัญหานี้เป็นปัญหาทั่วไปที่ประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายประสบอยู่ รายละเอียดของปัญหานี้ได้ศึกษาจาก Bruce F. Johnston and John W. Mellor "The role of Agriculture in Economic Development" American Economic Review, September 1960, p. 571-581

^๗ ผอ. พูนสวัสดิ์ เรื่อง เกม หน้า ๑๕

^๘ ประสิทธิ์ ไชยทองพันธ์ "การดำเนินการจัดหางานของกรมแรงงาน" วิทยานิตยสารปริทัศน์ ทางเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๒๕๑๒ หน้า ๑๖

^๙ นิคม จันทรวินัย "ข้อวิจารณ์แรงงานของประเทศไทย" แรงงานสัมพันธ์ ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๓ มีนาคม ๒๕๑๓ หน้า ๑ - ๑๑

นอกจากนี้ลักษณะของแผนการศึกษาแห่งชาติ อาจมีส่วนส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมได้อีกด้วย ทั้งนี้เพราะว่า ตามแผนการศึกษาแห่งชาติได้แบ่งการมัธยมศึกษาออกเป็นสองสาย คือสายสามัญ (โรงเรียนมัธยม) ประกอบขึ้นด้วยหลักสูตรที่มุ่งหมายในการเตรียมนักเรียนให้ได้ศึกษาเล่าเรียนในชั้นวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยต่อไป การมัธยมศึกษาสายสามัญหลักสูตร ๕ ปี คือ ระดับประถมศึกษาตอนต้น ๓ ปี และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ๒ ปี เมื่อเรียนสำเร็จหลักสูตร ๕ ปี แล้วอาจเข้าทำงานได้ภายในขอบเขตที่กำหนดไว้ แต่ผู้ที่ตามชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในระดับ ๕ ปี นั้นมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะสมัครเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย

ส่วนในสายอาชีพ (โรงเรียนมัธยมศึกษาอาชีพ) นั้นมุ่งหมายในการฝึกฝนทางอาชีพโดยเฉพาะ มีหลักสูตร ๖ ปี คือ มัธยมศึกษาตอนต้น ๓ ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย ๓ ปี อย่างไรก็ตาม ในหลักสูตรระยะ ๓ ปีหลัง (ม.ศ. ๔ - ๕) ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนอบรมทักษะในทางอาชีพดีขึ้น และมุ่งหมายให้นักเรียนออกไปประกอบอาชีพโดยตรง จากแผนการศึกษาแห่งชาติ เฉพาะระดับมัศึกษาคงกล่าว แสดงให้เห็นว่าโอกาสความก้าวหน้าและการเรียนในชั้นสูงของนักเรียนในสายสามัญมีมากกว่าโอกาสของนักเรียนในสายอาชีพ ซึ่งเน้นหนักด้านความชำนาญในอาชีพ ฉะนั้น จึงมีผู้นิยมเข้าเรียนในสายสามัญมากกว่าในสายอาชีพศึกษาเสมอมา ซึ่งจะเห็นได้ในปี ๒๕๑๔ มีนักเรียนที่เรียนในสายสามัญจำนวน ๕๔๔,๑๐๐ คน และในสายอาชีพศึกษา ๒๓,๐๐๐ คน และในปี ๒๕๑๖ มีนักเรียนเข้าเรียนในสายสามัญจำนวน ๕๕๓,๑๐๐ คน และสายอาชีพศึกษา ๒๕,๒๐๐ คน แต่เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความเจริญของการอุตสาหกรรมคงได้กล่าวไว้ในตอนต้นแล้ว จึงก่อให้เกิดความต้องการแรงงานด้านอาชีพศึกษา โดยเฉพาะแรงงานช่างอุตสาหกรรมมากขึ้น กล่าวคือ ในระหว่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๙ คาดหมายว่าจะมีความต้องการแรงงานระดับกลางหรือผู้ที่สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพประมาณ ๑๗,๑๐๐ คน และความสามารถในการผลิต

^{๑๐} กองวางแผนการศึกษา, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ "แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ ๓"

แรงงานประเภทนี้จะมีเพิ่มมากขึ้นเป็น ๒๕,๕๐๐ คน^{๑๑} ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลได้พยายามส่งเสริมแรงงานระดับกลาง เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

การศึกษาการประเมินค่าในทางอาชีพอุตสาหกรรมนี้ จะทำให้ทราบถึงแนวโน้มของค่านิยมในทางอาชีพของคนไทยในปัจจุบันว่า มีค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพอย่างไร และในสาขาอาชีพใดที่ควรให้การส่งเสริม เพื่อให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวกับการผลิตทางอุตสาหกรรมบรรลุผลตามที่ใฝ่หาหมายไว้ด้วยดี อันจะก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทยต่อไป

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาวิจัย แต่มีผู้ทำการวิจัยในลักษณะของการเลือกอาชีพทั่ว ๆ ไปของนักเรียนในระดับต่าง ๆ อยู่บ้าง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

๑. การวิจัยในต่างประเทศ

ผลการศึกษาวิจัยทั้งหมดเป็นการศึกษาของชาวอเมริกัน

๑๒ ได้ศึกษาวิจัยความสนใจในเรื่องอาชีพของ เพศชายและเพศหญิง พบว่าความแตกต่างในการเลือกอาชีพขึ้นอยู่กับความสนใจของตนเองเป็นส่วนสำคัญ ความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องความสนใจมีเพียงเล็กน้อย เพศชายสนใจอาชีพที่เกี่ยวข้องเครื่องยนตร์กลไก กิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ การเมือง การทหาร และอาชีพที่เสี่ยงภัย เพศหญิงสนใจอาชีพทางศิลปะ กนตรี วรรณคดี บัญชี ครู และงานสาธารณสุข

^{๑๑} สำนักงานสภาพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ "แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๘" หน้า ๒๐๐

^{๑๒} Edward K. Strong, vocational interest of men and women, stanford california. stanford university press, 1943

มอสเซอร์^{๑๓} ได้ศึกษาวิจัยการเลือกอาชีพของนักเรียนโดยให้นักเรียนชั้นมัธยมปลายเลือกอาชีพที่เขาชอบมากที่สุด ๓ อาชีพ จากอาชีพที่ให้เลือก ๑๐๐ อาชีพ พบว่านักเรียนที่มีสติปัญญาสูงมักจะเลือกอาชีพขั้นสูงที่ต้องการการฝึกฝนในระดับสูง ส่วนนักเรียนที่มีสติปัญญาต่ำ จะเลือกอาชีพที่ต้องการฝึกหัดทางด้านวิชาการเพียงเล็กน้อย หรือจะไม่ต้องใช้วิชาการเลย

แกลเลอร์^{๑๔} ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสนใจของเด็กวัยรุ่นเกี่ยวกับอาชีพพบว่าเด็กอายุระหว่าง ๑๒ - ๑๔ ปี ทั้งชายและหญิง ต่างมีความกระตือรือร้นในเรื่องอาชีพ และอาชีพที่สนใจก็มีไต่สูงไปกว่าระดับอาชีพของพ่อแม่และถ้าเป็นเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง มักมีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพที่ต้องใช้วิชาการสูง ส่วนเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจต่ำ ถ้าเป็นเด็กชายจะมีจำนวน ๑ ใน ๓ ที่สนใจอาชีพประเภทธุรกิจ และอาชีพที่ใช้ทักษะสูง แต่ถาเป็นเด็กหญิงส่วนใหญ่ต้องการอาชีพในสำนักงาน เช่น เสมียน และพนักงานต่าง ๆ

แพนเซอร์^{๑๕} ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและการเลือกอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาย เขาพบว่าระดับความสนใจและอาชีพของบิดามีความสัมพันธ์กับระดับการเลือกอาชีพอย่างมีนัยสำคัญคือ ในการเลือกอาชีพของเพศชายนั้นขึ้นอยู่กับความสนใจและอาชีพของบิดา

^{๑๓} N.E. Moser, "vocational preference as related to Mental Ability in Occupation" 27 : 460 - 461, April 1948

^{๑๔} E.H. Galler, "Influence of social class on children's choices of occupation" in elementary school journal 51:439-445, 1951.

^{๑๕} Walter L. Tanzer, "vocational choice and personality : A study of relationship of personality to choice of vocation field and vocational aspiration level" in Dissertation Abstracts, 4 (17) 890, 1957

เอ็ดแมน^{๑๖} ได้ศึกษาวิจัยถึงการเลือกอาชีพของ เด็กชายวัยรุ่นที่เรียนช้า พบว่าเด็กวัยรุ่นที่เรียนช้าส่วนมากรู้จักคนเป็นอย่างดี ดังนั้นเด็กพวกนี้จึงพยายามเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับความสามารถของตน นอกจากนี้ยังพบว่าอิทธิพลที่มีต่อการเลือกอาชีพของเด็กพวกนี้ได้แก่ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่ได้รับจากบ้านและชุมชน ไม่ใช่ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพทางโรงเรียน

คอลลาโซ^{๑๗} ได้ศึกษาวิจัยถึงการวางแผนอาชีพของเด็กหนุ่มสาวชาวเปอร์โตริกัน จากนักเรียนชาย หญิง ๑๐ โรงเรียน จำนวน ๕๑๔ คน พบว่านักเรียนชายหญิงที่อยู่ในแหล่งอุตสาหกรรมในเมือง บิคาประกอบด้วยอาชีพชั้นสูง หรือรับราชการ นักเรียนพวกนี้ส่วนใหญ่จะเลือกอาชีพชั้นสูง ส่วนนักเรียนที่อยู่ในชนบทบิคา เป็นชาวนาหรือกรรมกร นักเรียนส่วนมากจะเลือกอาชีพในระดับต่ำ

แซนเนย์^{๑๘} ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกอาชีพของนักเรียนพบว่า นักเรียนที่มาจากชุมชนที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ จะพิจารณาอาชีพทางการเงิน การควบคุมงาน และความมีเกียรติยศสูงกว่านักเรียนที่มาจากชุมชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่า นอกจากนี้ยังพบว่าความต้องการในด้านอาชีพของเด็กหญิงต่างจากเด็กชาย เพราะแนวทางที่จะนำไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่แตกต่างกัน และจุดเด่นในด้านความสำเร็จก็แตกต่างกัน

^{๑๖} Robert Lee Esdman "Vocational choices of Adolescent Mentally retarded Boys" in Dissertation Abstracts, 17 (11) : 2497, November, 1957

^{๑๗} Jenaro C. Collazo, "Occupational plans of Puerto Rican Youth" in Dissertation Abstracts, 28 (4) : 1534-1535 October, 1967.

^{๑๘} Chanay, Reece Choman. "Vocational values of children as they relate to Economic Grade Level, Sex and Parental Occupational level" Dissertation Abstracts, 69 : 3958-3959 March-April, 1969

วิลสแตก^{๑๘} ได้ศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชาวแม็กซิกันชั้นปีที่ ๕ ที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๑๐๘ คน ผลปรากฏว่า บิคามารคาและญาติมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของเด็กชายมากที่สุด และพบว่านักเรียนที่อยู่ในเมืองเล็ก ๆ นั้น บิคามารคาและญาติที่หนึ่งจะมีความสำคัญมากที่สุด โรงเรียนมีความสำคัญรองลงมา ส่วนนักเรียนที่อยู่ในเมืองใหญ่ ๆ ไม่ค่อยจะคำนึงการตามรอยครอบครัว

วูดและวินสตัน^{๒๐} ได้ศึกษาการประเมินค่าเกี่ยวกับอาชีพอุตสาหกรรมในประเทศอุรุกวัย โดยเลือกตัวอย่างนักเรียนชั้นปีที่ ๔ จำนวน ๘๖๓ คน จากเมืองต่าง ๆ ๗ เมือง โดยพยายามเลือกโรงเรียนแบบผสมและโรงเรียนคาทอลิก ระดับชั้นทางสังคม ขนาดและระดับความเจริญทางด้านอุตสาหกรรม ผลการศึกษาพบว่า (๑) ชุมชน, ชั้นชั้นทางสังคมและศาสนา มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติแบบประเพณีไปสู่แบบอุตสาหกรรม (๒) เพศ, ชั้นชั้นทางสังคม ศาสนาและชุมชน เป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อความเป็นสังคมอุตสาหกรรม (๓) การมีค่านิยมอุตสาหกรรมจะลดทัศนคติแบบประเพณีลง (คือการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเกี่ยวกับอาชีพแบบประเพณีว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติลง) (๔) มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างคิกริของความเป็นชุมชนอุตสาหกรรม และการประเมินค่าอาชีพตามประเพณี

๒. การวิจัยในประเทศไทย

บุญถึง แนนทนา^{๒๑} ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ พบว่า

^{๑๘}Wilstach, ilan muller, "vocational maturity of Mexican American youth." in Dissertation Abstracts. 28 (4) : 1683-1684 November, 1970

^{๒๐}Janes R. wood and Euzene A weinstein. "Industrialization, values, and occupational evaluation in Uruguay." American Journal sociology. vol. 72 July 1966 - May 1967; p. 47

^{๒๑}บุญถึง แนนทนา "เปรียบเทียบการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมในจังหวัดชลบุรี" วิทยานิพนธ์การศึกษามหาวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร พ.ศ. ๒๕๐๐.

(๑) โดยทั่วไปแล้ว การเลือกอาชีพของนักเรียน เป็นไปโดยเพื่อเงินมากกว่าความเป็นจริง เช่น เลือกอาชีพโดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมกับสถานภาพทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

(๒) การเลือกอาชีพของนักเรียน มิได้มีอิทธิพลจากผู้ปกครอง บิดามารดาหรือพี่น้องของเขาแต่อย่างใด

(๓) นักเรียนส่วนใหญ่เลือกอาชีพเกี่ยวกับธุรกิจและรับราชการ

(๔) นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีความคิดในเรื่องความถนัดและความสามารถทางการเรียน หรือความเหมาะสมของตนในคำอื่นประกอบการเลือกอาชีพ

จิตรอารี เนตรหิน^{๒๒} ได้ศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ. ๓ โรงเรียนมัธยมแบบประสม พบว่า นักเรียนชายมีค่านิยมทางรายได้ และความเป็นผู้นำสูงกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนนักเรียนหญิงมีค่านิยมทางด้านเกียรติยศ ชื่อเสียง ความก้าวหน้า และค่านิยมบริการสังคมสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญ

บุพพรมณี สุขสมิต^{๒๓} ได้ศึกษาค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ. ๓ ในพระนครและชนบุรี โดยศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างของค่านิยมทางอาชีพระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย ความแตกต่างของค่านิยมทางอาชีพของนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดามารดากับค่านิยมทางอาชีพของนักเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนกับค่านิยมทางอาชีพของบิดามารดา โดยใช้ตัวอย่างนักเรียนชั้น ม.ศ. ๓ จำนวน ๓๐๐ คน เป็นชาย ๑๕๐ คน เป็นหญิง ๑๕๐ คน และกลุ่มบิดามารดาของนักเรียนที่ตกเป็นตัวอย่าง ผลปรากฏว่า

(๑) มีความแตกต่างระหว่างเพศในการเลือกค่านิยมทางอาชีพทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

^{๒๒} จิตรอารี เนตรหิน "การศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ. ๓ โรงเรียนแบบประสม ภาคศึกษา ๑๐ ปีการศึกษา ๒๕๑๓" วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ๒๕๑๓ หน้า ๑๐๒

^{๒๓} บุพพรมณี สุขสมิต "ค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ. ๓ ในจังหวัดพระนครและชนบุรี" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท แผนกจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๑๐

(๒) มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับสติปัญญา กับ ค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนบางข้อ ได้แก่ การมีผู้บังคับบัญชาเป็นนักบริหารที่ดี การมีอาชีพที่สุจริต ความสบายใจในการทำงาน และการมีอิสระในการทำงาน เป็นต้น

(๓) มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับอาชีพของบิดามารดากับค่านิยมอาชีพของนักเรียนเพียงบางข้อ ได้แก่ การมีอิสระในการทำงาน การช่วยเหลือผู้อื่น และการมีโอกาสศึกษาต่อ คำสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ระหว่างระดับอาชีพของบิดามารดา กับค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนเป็นไปในทางลบแสดงแนวโน้มว่าจะมีความแตกต่างของการเลือกค่านิยมทางอาชีพระหว่างนักเรียนที่มีบิดามารดาต่างระดับอาชีพกัน

(๔) มีความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนกับค่านิยมทางอาชีพของบิดามารดา ส่วนใหญ่นักเรียนและบิดามารดา มีความเห็นสอดคล้องกัน เกี่ยวกับเกณฑ์ในการเลือกอาชีพ

อวัชชัย ชัยจิรฉายา กุล ได้ศึกษาถึงแรงจูงใจในการเลือกเรียนสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ.๓ ในโรงเรียนมัธยมแบบประสม พบว่านักเรียนที่เลือกเรียนสายสามัญส่วนใหญ่มีแรงจูงใจลำดับดังนี้คือ มีเกียรติยศชื่อเสียง ลักษณะของงาน ความก้าวหน้า เงิน ความถนัด ความสนใจ และเหตุผลส่วนตัว ส่วนสายอาชีพมีแรงจูงใจด้านเกียรติยศชื่อเสียง ลักษณะของงาน ความก้าวหน้า เงิน ความถนัด ความสนใจ และเหตุผลส่วนตัวตามลำดับ

สมพงษ์ มั่นระวัง ได้ศึกษาถึงแนวโน้มของการเลือกเรียนต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ.๓ จังหวัดสุโขทัย ปรากฏว่า

๒๔ อวัชชัย ชัยจิรฉายา กุล, "การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในโรงเรียนมัธยมแบบประสม ปีการศึกษา ๒๕๖๒" ปริทัศน์นิตยสารศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาระสาณมิตร ๒๕๖๓ หน้า ๑๔๐

๒๕ สมพงษ์ มั่นระวัง, "การศึกษาแนวโน้มของการเลือกเรียนต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ.๓ จังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา ๒๕๖๒" ปริทัศน์นิตยสารศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาระสาณมิตร ๒๕๖๓ หน้า ๑๒๑

(๑) นักเรียนชายหญิง ต้องการเรียนต่อสายอาชีพมากกว่าสายสามัญ
 (๒) ผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อการเรียนต่อของนักเรียนมากกว่าครู นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพทำไร่ ทำนา ทำสวน จะเลือกเรียนสายอาชีพมากกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย ครัว และราชการ นอกจากนั้นยังพบว่า การเลือกอาชีพของนักเรียนแต่ละโรงเรียนแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม

(๓) ผลการศึกษาของนักเรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมา มีความสำคัญต่อการเลือกสายวิชาของนักเรียนมาก นักเรียนที่มีผลการศึกษายิ่งสูง จะเลือกเรียนสายสามัญมากกว่านักเรียนที่มีผลการศึกษาน้อย และนักเรียนที่มีผลการศึกษาน้อยจะเลือกเรียนสายอาชีพมากกว่านักเรียนที่มีผลการศึกษายิ่งสูง

(๔) ผู้ปกครองมีความมุ่งหวังจะให้เด็กเรียน เรียนต่อสายอาชีพมากกว่าสายสามัญ ทั้งนี้เพราะเกี่ยวกับทุนทรัพย์ ความสามารถที่จะออกมาประกอบอาชีพ โอกาสในการทำงาน และความก้าวหน้า

(๕) นักเรียนมีความต้องการที่จะเรียนต่อสายอาชีพมากกว่าสายสามัญพอ ๆ กับความมุ่งหวังของผู้ปกครอง

แนวความคิดและขอบเขตในการศึกษาวิจัย

สภาพทั่ว ๆ ไปของสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง ได้มีการพัฒนาทางด้านวัตถุไปเป็นอันมาก การพัฒนาที่ได้ดลนั้นประชากรต้องมีการพัฒนาทางด้านจิตใจไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาทางด้านวัตถุด้วย ฉะนั้น การพัฒนาอุตสาหกรรมย่อมต้องการการพัฒนาทางด้านจิตใจของประชากรที่เป็นแรงงานด้วย ในสังคมเกษตรกรรมนั้นประชากรมีวิถีการดำเนินชีวิตขึ้นอยู่กับธรรมชาติ แบบแผนการผลิตเป็นไปตามบรรพบุรุษ แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานที่ไร้ฝีมือ (unskilled) ความคิดเกี่ยวกับเรื่องอาชีพที่ไม่ใช่แรงงานเป็นงานที่มีเกียรติ และชอบที่จะเลือกอาชีพที่มีเกียรติมากกว่าอาชีพอื่น ๆ เช่น อาชีพรับราชการ ทำงานในสำนักงาน เป็นต้น และมีความเชื่อในเรื่องโชคลางปราศจากเหตุผล ดังนั้นสังคมโคมีลักษณะดังกล่าว อาจเรียกได้ว่าเป็นสังคมแบบประเพณี

(Traditional society) ซึ่งถ้าลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ยังมีอยู่มากในสังคมที่มีความเจริญทางด้านวัตถุแล้ว การพัฒนาสังคมย่อมมีอุปสรรค เพราะการพัฒนาทางด้านจิตใจของประชากรไปไคช้ากว่าทางด้านวัตถุ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่ามีการล่าช้าทางด้านวัฒนธรรม^{๒๖} ในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตและนิยามความหมายต่าง ๆ ดังนี้

"อาชีพ" หมายถึงอาชีพต่าง ๆ ที่ต้องอาศัยการเรียนรู้และการฝึกฝนในสถาบันหรือโรงเรียนเสียก่อน จึงจะมีความสามารถในงานอาชีพนั้น ซึ่งอาจจำแนกออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ ๓ ประเภท^{๒๗} ดังนี้

๑. อาชีพที่อาศัยแรงงาน (Unskilled Occupation) บุคคลที่ทำงานในประเภทนี้มักจะทำอาชีพหรือความชำนาญเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ได้ฝึกฝนมา เป็นวิธีการที่จะได้ปัจจัย อันเป็นความจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต บุคคลประเภทนี้ใช้เวลาไม่มากนักในการที่จะเรียนรู้หรือฝึกฝนอาชีพ เนื่องจากเป็นงานที่ทำไคง่ายแต่ได้รับค่าแรงงานต่ำ และไม่เป็นที่ยกย่องของสังคมนัก อาชีพเหล่านี้ได้แก่ กรรมกร พนักงานบริการ คนงานในโรงงานอุตสาหกรรม ฯลฯ

๒. ช่างฝีมือหรืออาชีพระดับกลาง (Skilled Occupation) เป็นอาชีพที่ต้องอาศัยการฝึกฝนมากพอที่จะมีความรู้และมีมือในงาน เป็นอาชีพที่เรียกว่า Hand and head work หมายความว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพประเภทนี้ต้องใช้ทั้งมือและสมองคู่กันไป และใช้เวลาพอสมควรในการที่จะเรียนรู้และฝึกฝนอาชีพอยู่ในโรงเรียน เช่น ใช้เวลา ๓ ปี หรือ ๕ ปี ศึกษาวิชาชีพพอจากระดับชั้น ม.ศ.ต้น (ม.ศ.๓) อาชีพระดับกลางนี้จำแนกออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

(๑) Technical อาชีพเช่น ช่างเครื่องยนต์ ช่างเชื่อม ช่างโทรทัศน์และวิทยุ ช่างเขียนแบบ ช่างตกแต่งภายใน ช่างสี ช่างไม้ก่อสร้าง ช่างครุภัณฑ์ หรือช่างอุตสาหกรรมต่าง ๆ

^{๒๖} สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, "สังคมแบบดั้งเดิมที่กำลังเปลี่ยนแปลง : การศึกษาหมู่บ้านสองแห่งในจังหวัดขอนแก่น" วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีสังคมวิทยา มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๑๕ หน้า ๒๐

^{๒๗} ชู แสงศักดิ์ "โครงการแนะแนวอาชีพ" บทความแนะแนวการศึกษาและอาชีพ หน้า ๓๑-๔๕

(๒) Non technical อาชีพเช่น พนักงานบัญชี พนักงานต้อนรับ เลขานุการ พยาบาล ทหาร (นายสิบ) พนักงานไปรษณีย์โทรเลข เกษตรกร (ร.ร.เกษตร) นักเขียน ชาวหนังสือพิมพ์ พนักงานพิมพ์ดีด นักร้องนักแสดง นายหน้าเดินตลาด นักการค้า นักธุรกิจ ฯลฯ

๓. อาชีพชั้นสูง (Professional Occupation) เป็นอาชีพที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาการ เฉพาะอย่างในการแลกเปลี่ยนมาเป็นปัจจัย เพื่อฐานะทางเศรษฐกิจ อาชีพเหล่านี้จำแนกออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

(๑) Technical อาชีพเช่น วิศวกร สถาปนิก

(๒) Non technical อาชีพเช่น แพทย์ ครู อาจารย์ ทนายความ ผู้พิพากษา นักบริหาร นายอำเภอ นายตำรวจ นักสังคมสงเคราะห์ นายทหาร ผู้จัดการบริษัท ฯลฯ ผู้ประกอบอาชีพเหล่านี้มักได้ค่าตอบแทนจากการทำงาน และได้รับการยกย่องทางสังคมสูงกว่า บุคคลใน ๒ ประเภทแรก

การประเมินค่า หมายถึงค่านิยมที่บ่งชี้คุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมีส่วนช่วยให้บุคคลเลือก หรือชอบสิ่งนั้นมากกว่าสิ่งอื่น ค่านิยมเกี่ยวกับวัตถุ เช่น เงิน รถยนต์ เป็นต้น และค่านิยม เกี่ยวกับจิตใจ ได้แก่ความสุขหรือความพอใจ อาจกล่าวได้ว่าการประเมินค่าทางอาชีพ ก็คือ การกำหนดความสำคัญของอาชีพนั้น ๆ ของบุคคลในระดับต่าง ๆ กัน

นักเรียนชั้น ม.ศ. ๓ หมายถึงนักเรียนชายที่กำลังเรียนอยู่ในชั้น ม.ศ.๓ ของ โรงเรียนชายทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ ในกรุงเทพมหานคร การที่ใช้นักเรียน ชายชั้น ม.ศ.๓ ในกรุงเทพมหานคร เป็นตัวอย่างก็เพราะว่าผู้ที่ประกอบอาชีพทางช่าง อุตสาหกรรมนั้น ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และโดยที่นักเรียนชั้น ม.ศ.๓ เป็นผู้ที่กำลังอยู่ในระยะ หัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างการตัดสินใจเลือกทางประกอบอาชีพอย่างเหมาะสม กล่าวคือ ในขั้นนี้ มีทางเลือกเรียนต่อสองทางคือ สายสามัญ และสายอาชีพ ดังนั้นนักเรียนชั้น ม.ศ. ๓ จึง เป็นตัวอย่างที่จะเป็นตัวแทนประชากรได้เป็นอย่างดี ส่วนการเลือกนักเรียนที่กำลังเรียน อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครก็เพราะว่า กรุงเทพมหานครเป็นเมืองใหญ่ที่มีความเจริญทั้งทาง

เศรษฐกิจและอุตสาหกรรม มีโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เป็นเมืองที่กำลังพัฒนาไปสู่เมืองแบบอุตสาหกรรม จึงเหมาะสมกับการวัดสภาพความคิด และจิตใจของประชากรว่ามีการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะเกี่ยวกับอาชีพอย่างไร

ทัศนคติ หมายถึงความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่แสดงออกในเรื่องความคิด เกี่ยวกับการ เลือกอาชีพ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับตัวประกอบต่าง ๆ คือ

(๑) คุณประโยชน์ของอาชีพ (Usefulness) หมายถึงกิจกรรมที่ดำเนินการ ในอาชีพที่ใ้ประโยชน์หรือบริการต่อส่วนรวม หรือ เป็นที่ต้องการของประเทศมากกว่า อาชีพอื่น ๆ

(๒) คุณค่าทางเศรษฐกิจ (Economic values) หมายถึงผลอันเกิดจากการ ประกอบอาชีพที่มีต่อ เศรษฐกิจของแต่ละบุคคล หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือระดับรายได้ หรือระดับเงินเดือน

(๓) คุณค่าทางสังคม (Social values) หมายถึงเกียรติยศชื่อเสียงและการ ได้รับการยกย่องนับถือในสังคม

(๔) ความสามารถในการเรียน (Academic Ability) หมายถึงระดับสติปัญญา ที่นักเรียนประเมินผลให้แก่ตนเองและหมายถึงระดับคะแนนสอบของนักเรียน

(๕) โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน (Professional growth) หมายถึงแนวทาง ที่จะขยายกิจการให้ก้าวหน้าหรือ เลื่อนตำแหน่งการงานสูงขึ้นไปโดยไม่มีขอบเขต

(๖) ความคาดหวังของครอบครัว (Family Expectation) หมายถึงความ ต้องการของบิดามารดาหรือญาติพี่น้องที่มีต่อการ เลือกอาชีพ

(๗) การถือตนตามอย่างในอาชีพ (Occupational Identification) หมายถึงการยอมรับและเอาอย่างอาชีพของบุคคลที่รักใคร่นับถือหรือยกย่อง โดยสมัครใจ

(๘) ความมั่นคงในอาชีพ หมายถึงความสามารถในการดำเนินกิจการและหลีกเลี่ยง ภาระในการประกอบอาชีพ

(๙) อาชีพที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึงอาชีพที่เปิดโอกาสให้ใช้ความสามารถ ที่มียุติคิดสร้างสรรค์ หรือริเริ่มในสิ่งใหม่ ๆ

ชั้นทางสังคม หมายถึงการจัดแบ่งฐานะทางสังคมของบิดามารดาของนักเรียนตามฐานะทางเศรษฐกิจและตำแหน่งหน้าที่การงานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งแบ่งชั้นทางสังคมออกได้ดังนี้

(๑) ชนชั้นสูง หมายถึงผู้ที่ประกอบอาชีพที่ใช้วิชาชีพชั้นสูง หรือหมายถึง รวมถึง Upper Middle และ Upper class เช่น เจ้านาชนชั้นสูงของรัฐ เจ้านาที่ธุรกิจขนาดใหญ่ และนักบริหาร เป็นต้น

(๒) ชนชั้นกลาง หมายถึงอาชีพที่ใช้วิชาชีพต่ำกว่าพวกแรก เช่น อาชีพข้าราชการ นักธุรกิจเล็ก ๆ น้อย ๆ รวมทั้งพวกช่างฝีมือและกึ่งฝีมือด้วย

(๓) ชนชั้นต่ำ (Lower class) หมายถึงอาชีพที่ต้องใช้แรงงาน เช่น พวกคนงาน บริการ และกรรมกรต่าง ๆ

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

(๑) ชุมชนที่อยู่อาศัย หมายถึงชุมชนที่นักเรียนได้อยู่อาศัย ซึ่งรวมถึงภูมิคำเนาเดิมของบิดามารดาหรือผู้ปกครองจะมีผลต่อการพิจารณาประเมินค่าอาชีพหรือไม่

(๒) ชั้นทางสังคมของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ชั้นทางสังคมของบิดามารดาหรือผู้ปกครองจะมีผลต่อการประเมินค่าอาชีพหรือไม่ และชนชั้นใดมีการประเมินค่าอาชีพได้มากน้อยต่างกันอย่างไร

(๓) ฐานะทางเศรษฐกิจหรือรายได้ ระดับรายได้ใดมีผลต่อการประเมินค่าอาชีพได้มากน้อยต่างกันอย่างไร

(๔) อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง มีอิทธิพลต่อการประเมินค่าอาชีพอุตสาหกรรมอย่างไร

006445

(๕) ค่านิยมทางสังคมและวัฒนธรรม หมายถึงแบบแผนการดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อของนักเรียนที่มีอยู่จะช่วยส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการประเมินค่าอาชีพอย่างไร โดยพิจารณาจากลักษณะกลุ่มอาชีพที่มีการประเมินค่าชีพเหมือนกันและแตกต่างกันอย่างไร

สมมติฐาน ในการศึกษาครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า "นักเรียนที่มาจากครอบครัวชั้นสูง จะประเมินค่าอาชีพทางอุตสาหกรรมต่ำกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวชั้นต่ำ"

นอกจากนี้ขอเสนอ (proposition) ในเรื่องการประเมินค่าอาชีพทางอุตสาหกรรม อีกดังนี้

- (๑) นักเรียนส่วนใหญ่จะประเมินค่าอาชีพทางอุตสาหกรรมสูงกว่าอาชีพในส่วนโรงงาน
- (๒) นักเรียนที่มาจากครอบครัวชั้นสูงมักจะเลือกอาชีพเกี่ยวกับการใช้วิชาชีพชั้นสูง
- (๓) นักเรียนที่เรียนดีมักจะเลือกอาชีพที่ใช้วิชาชีพชั้นสูง
- (๔) นักเรียนที่มาจากชนบทจะประเมินค่าอาชีพราชการสูงกว่านักเรียนที่มาจากในเมือง
- (๕) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในการประเมินค่าตามลำดับตัวประกอบทั้ง ๕ ระหว่างกลุ่มอาชีพ

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

วัตถุประสงค์ในการศึกษาการประเมินค่าเกี่ยวกับอาชีพอุตสาหกรรม มีดังต่อไปนี้

- ๑. เพื่อศึกษาแนวโน้มในการเลือกอาชีพของนักเรียนว่า ต้องการเลือกอาชีพใด
- ๒. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการประเมินค่าในทางอาชีพ ตลอดจนแนวโน้มในอนาคต
- ๓. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงค่านิยมในเรื่องที่เกี่ยวกับอาชีพทางอุตสาหกรรมว่า ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างสอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าของสังคมอุตสาหกรรมหรือไม่
- ๔. เพื่อศึกษาลักษณะการประเมินค่าอาชีพของนักเรียนว่า จะจัดลำดับความสำคัญแก่ตัวประกอบเหล่านี้ (๑) คุณประโยชน์ของอาชีพ (๒) คุณค่าของเศรษฐกิจ (๓) คุณค่าทางสังคม (๔) ความสามารถในการเรียน (๕) โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน (๖) ความภาคภูมิใจของครอบครัว (๗) การถือคนตามอย่างอาชีพ (๘) ความมั่นคงในอาชีพ (๙) อาชีพที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ต่างกันอย่างไร
- ๕. เพื่อศึกษาว่าการเลือกอาชีพของนักเรียนมีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบนักเรียนตามตัวแปรต่อไปนี้ (๑) ชุมชนที่อยู่อาศัย (๒) ชั้นทางสังคมของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง (๓) รายได้ของผู้ปกครอง (๔) อาชีพของผู้ปกครอง (๕) ผลการเรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมา

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาวิจัย

ผลจากการศึกษาวิจัย ผู้เขียนคาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังต่อไปนี้

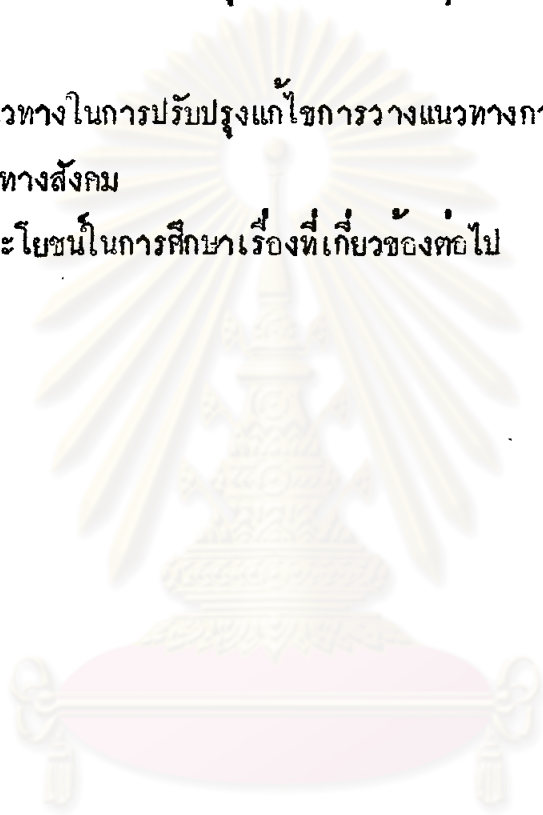
๑. ทำให้ทราบถึงแนวโน้มในการประเมินอาชีพของนักเรียนไทยปัจจุบัน
๒. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคหรือสนับสนุนความเจริญก้าวหน้าของการ

พัฒนาอุตสาหกรรม

๓. เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการวางแผนทางการศึกษาระดับอาชีวศึกษา

ได้เหมาะสมกับสภาพทางสังคม

๔. เป็นประโยชน์ในการศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย